

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 6. Omnis qui facit peccatum servus est peccati. Vnde est in servo
peccati, servitus suavior, inde est in seipsa durior.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

de mundo es, qui cupiditati servis potius quam dominaris: Cur non ei pariter de te loquenti credes, atque de alio? Putasne minus à Christo verè dictum quod est futurum, quam quod præteritum? Nonne saltem timeas si serio Medicus præsentem tibi mortem denuntiaret, licet ipse secus sentires? Nonne Architecto crederes, si quem tuæ domus casum prædiceret? Et cerè si quid mihi à te secundum illam quam proficeres artem suggeretur, vellent etiam contra sensum meum tibi assentiri: Cur non mihi de salute tua, cur non Apostolo, cur non Christo credes? Minusne sunt illi credibiles? Minusne agitur cum de sempiterno interitu agitur, quam si de temporali damno vel etiam corporali morte? *O mors, clamabat Sapiens, quam amara est memoria sua homini pacem habenti in substantiis suis!*

Ecclesi, 41

O mors in peccato! quam hoc verissimè de te inclamandum! si mori durum est, quanto magis in peccato mori! Si vel ipse infernus sine peccato posset adiri, non esset ita durus inferorum aditus, quam durum est in peccato mori! In peccato coram Christo Judice reum apparere? Reum accusari, reum judicari, reum condemnari, reum maledici, reum expelli, reum hac sententia detrudi ad inferos, *Ita maledicte in ignem æternum!* Vellesne hoc audire? Vellesne mori sine Confessione, sine dolore peccati, ne hoc forte audires. At idem profus est velle mori cum concupiscentia quam vivendo non studueris cum gratia refrænare.

Matt. 19

Vide in 1. parte, Dominica 4. Adventus. In 2. Dominica Septuagesimæ. In 3. Dominica septima. In hac 4. tota Hebdomada 17. & 24.

FERIA SEXTA. DE DVRA SERVITVTE PECCATI.

Amen, amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, servus est peccati. Joan. 8.

VERITAS PRACTICA.

Unde est in servo peccati, servitus suavior; inde est in seipsa durior.

RATIO EST, Quia in servo peccati suavior est servitus, quod sit libera & voluntaria. Sed inde in seipsa est durior.

Ergo & unde est in servo peccati suavior, inde est durior servitus. Ac proinde cavenda talis suavitatis, & talis excutienda durities.

I. PUNCTUM.

LOQUENTE Domino quæ præcedentibus. Feris considerata sunt: Multi crediderunt in Eum, inquit Evangelista. Dicebat ergo Jesus ad eos qui crediderunt ei, Judæis: Si vos manseritis in sermone meo, vere Discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Responderunt ei, Semen Abraham sumus, & nemini servivimus unquam, quomodo tu dices, liberi eritis? Respondit Jesus, Amen, amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, servus est peccati.

Hic hæreamus, mulæ nimirum est & futuriosissima considerationis ista sententia, & salutemque commendat, ut ait sanctus Augustinus quod eam sic Christus pronuntiat, Amen, amen dico vobis. Veritas dicit, verum dico vobis, quæ mentiri omnino non potest, tamen incutiat dormientes excitans.

Et verò quomodo qui facit peccatum sit vera servus peccati, tripliciter potest intelligi. Primo quia qui facit peccatum, superatus est à sua concupiscentia quæ peccatum ab Apostolo dicitur, id est, causa peccati: *A quo autem quis superatus sit, huius & servus est,* inquit sanctus 2. Petri. Petrus, & conformiter Coapostolus eius Paulus, *Cui exhibetis vos servos ab obediendum, servi estis eius cui obediatis, sive peccati ad mortem, sive obediuntis ad iustitiam.* Rom. 6.

Secundo, quia quomodo peccatum manet in anima, dominatur ei quodammodo & vires suas sic in illam exercet ut in aliud suo pondere trahat peccatum: *Ex malis volutetur, & de malis ad mala præcipitetur,* ut ait S. Augustinus.

In Euch.

Tertio denique quia peccatum peccatorem ita tenet obnoxium æternæ morti, ac pœnæ, ut se inde nunquam ex se solo possit eripere, unde hic

hic consequenter ad Judæos Dominus, *seruus filius liberaverit, verè libereritis. Quasi diceret, non potestis aliter verè liberari. Solus de peccato liberare potest, inquit sanctus Augustinus qui venit sine peccato, & factus est sacrificium pro peccato.*

Quid sit autem in hac seruitute peccati quod sit ita peccatori suavis, ut ne quidem seruitutis hoc jugum sentiat, nuac indagandum est accuratius in hunc finem practicum, ut dum agnosceremus iude potius illam esse iudicandam seruitutem durissimam & intolerabilem, tàm fallaciam peccati detegamus, ac ne si simus quibus à propheta vae intencatur, *qui dicunt malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum.*

Hoc unum pondus est quo peccatori dulcis efficitur peccati seruitus, quod sit ei libera, quod sit voluntaria, quod ita peccare velit, & peccando fieri servus, ut nollet non peccare, ac doleat non servire. Sunt enim in hac seruitute tam aperta multa quæ quodlibet aliud grave ac molestum seruitutis gentis gravitate sua superent, ut nisi esset illa discretio, quod in viti aliam seruiant seruitutem, hanc verò voluntarii seruiant, plane pudet eos vel ipsius nominis seruitutis.

Propone tibi compedes, vincula, remiges & quidquid arctiori seruitutis jugo nobilem & ingenuum potest addicere: nihil videbis tetrius, nihil strictius, & uno verbo nihil verè servilius & abjectius quàm peccatorem suæ libidini seruientem.

Triplex ad Caput malorum quidquid tota servilis conditio patitur, referri potest. Primo servus non facit quæ vellet. Secundo quæ nollet facit & patitur. Tertio, tamdiu & tanta patitur ab eo Domino cui se non à natura sed à fortuna subiectum videt. Hæc sunt sanè dira, sed in peccatore durissima. Nam primo servus peccati peccato implicatus non facit bonum quod sæpe à conscientia moneatur facere; & quod erat ante peccatum conscientia religiosior, eò stimulus acrior, eò status animi calamitosior cum hinc ad bonum trahitur, inde retrahitur: quo certè cruciatu caret quisvis alius servus, qui licet non omne quod vellet agat, potest tamen si velit semper bene agere, semper Deum diligere, semper pati propter ipsum, quod est bonorum optimum.

Deinde verò servus peccati quàm longè mul-

ta præ aliis quæ nollet patitur! Quanti metus, quanti angores, quanti stimuli, quanta angustia est! Vel ab omni generatim peccato, vel particulatim à singulis, à superbia quæ solum vitem habet, ad invidia, luxuria, gula, ira, pigritia & avaritia quibus singulatim vitis annexæ sunt suæ pungentes spinæ, suæ mordaces curæ, suæ furæ subsequentes, quas quisvis alius non sentiet qui peccato non serviet.

Denique vel uni tantum servus servit Domino, vel non ubique, vel non semper, vel solis duntaxat hominibus à quorum statu non multum distare potest cum sit ipse homo. Sed peccator tot servit Dominis quod vitis, ubique & semper suæ servit libidini, vel si non semper, hinc gravius dolet! O miserabilis seruitus, inquit sanctus Augustinus, *servus hominis aliquando Domini duris imperiis fatigatus fugiendo requiescit, servus peccati quo fugiat? Secum se trahit quocumque fugerit, peccatum enim intus est, voluptas transit que dolebat, remansit peccatum quod pungat.* Quinam vero sunt Domini quibus servit, quàm abjecti, quàm viles quàm longè ab hominis Christiani dignitate distantes, nempe appetitus naturales, quibus se bestius similem facit, quibus se Dæmoni subiecit, quibus se infra ipsum peccatum, quo nihil detestabilius, se tamen infra supponit qui peccato servit, quia Domino servus est inferior, Potestne cœlum intueri parem seruitutem, quæ carni Spiritus subiecitur, Ratio concupiscentiæ, Deus mundo Christus Dæmoni, & momento Eternitas;

• Possitque verò tam miserandam homo pati seruitutem, nisi quia sic libera & voluntaria est, & hac una libertate possessus, & velut ebrius mala illa non sentiat, & esse sub sentibus delicias *Job. 30. computet, ut est in libro Job? Sic illos Sapiens se se mutuis acuentes vocibus ad laxandos libertati frænos inducit: Venite fruamur bonis quæ sunt, & utamur creatura tanquam in juventute celeriter: vino pretioso & unguentis nos impleamus, & non prætereant nos flos temporis. Corruemus nos vestis antequam marcescant, nihil præsum sit quod non pertrahat luxuria nostra, ubique relinquamus signa lætitiæ.*

Hæc & plura quæ habentur cogitaverunt & erraverunt, excecavit enim illos malitia eorum, Apud profecto excecari dicuntur quia non vident vincula quibus se implicant, & quod sibi jugum imponunt.

II. PUNCTUM.

SED inde in seipsa est durior servitus, quod si
ua libera & voluntaria.

25. Mor.
20.

Nam sic seipsa, coram Deo & in effectu dedecorosa est servitus, infamis est & damnosa, ut expressit sanctus Gregorius, *quantò aliquis liberius peragit que vult, tantò iniquitatis servitio obnoxius obligatur*. Quod quidem tripliciter intelligi potest. Primum sicut qui miles vel alius subditus ultrò & spontè à suo vero Domino deficeret, & se in servum & captivum dederet hostibus; Nonne illa servitus & captivitas tantò esset magis injuriola Domino, & tantò magis damnanda, quantò esset libera & spontanea? Nam si casu fortuito vel jure belli sic captus esset miles, toleranti posset; ac iam se ultrò dedit, nulla urgente necessitate, nullis pressus angustiis sed sola voluptate illicitus vel mera voluntate transeundi ad aliena castra, tunc manifestus defectio est, tunc mera rebellio, & infame crimen proditiōis. Quod quidem tantò est probrosius, quantò est longius dignitatis intervallum inter suum verum Dominum à quo defecit, & alium cui se ultrò mancipat.

Sic planè ratiocinandum est de servitute peccati, quæ quantò est liberior & magis voluntaria, tantò est magis odiosa Deo & hominibus, quia sic propriè se peccator à Deo subtrahit, & suo vero Domino sic gravem infert injuriam, cum neque aliter peccatum, nec offensa Dei, nec animæ damnum in adultis incurratur quàm per voluntatem seu voluntariam consensionem in actum qui culpæ & peccati dicitur. *Confunditur Israel in voluntate sua*, id est, hæc ejus confusions causa quod servire peccato voluerit: hoc est quod ipsam propriè servitutem peccati facit quod confundatur ratio cum appetitu, quod spiritus carni subdatur, quod infimo cedat supremum; & inde est quod erubescat servus peccati & rubore confundatur, quia sic voluntate sua confuderit quæ in se suprema erant & divina cum inferioribus terrenis.

Osee 10.

Secundò sic intelligi potest voluntariam servitutem esse in seipsa duriorē, quatenus sic omni miseratione prois indigna est, & inde multò magis miserior. Nam sicut in adversis multum consolatur afflctos qui se illorum miseriæ miseratione communi indicat; sic augetur & duplicatur quodammodo miseria quādo miseri nullum miseret. Hæc autem accidit cum miseria est voluntaria; tunc in volunta-

rium sua retorquetur miseria; cur sic voluerit, cur se miserum fecerit. *Quis miserebitur incantatori à serpente percusso, & omnibus qui appropriant bestiis?* Unde & aliud sequitur damnum, quod cum miseratione sit exhibendæ causa misericordiæ, nec non subsidii deferendi; si nulla est miseratione, nulla erit misero misericordia, nullum subsidium deferetur; sicque ad extremam devolvitur inopiam. O verè duram ac miseram, hæc tali sensu, voluntariam peccati servitutem!

Certè quando se infirmitate naturæ captivum in peccati legem deflet Apostolus, non est dubium quia humanam in se simul & divinam excitet miserationem & misericordiam; sed cum ultrò peccator, se peccati lege implicat, cum se voluntario peccati actu, peccati legibus reddit obnoxium, quis tum ejus ita miseretur qui nec ipse suam nosse velit misertam, nec alienam implet misericordiam, imo tum se beatum & fœlicem prædicet? *Non est iste sermo qui misericordiam provocet, sed potius qui iram excitet, & furorem accendat*. Sic præclare Judith suis Bethulitis, qui se ac civitatem hostibus dedere præfestinabant.

Tertio denique, quò magis est voluntaria peccati servitus, eò magis est firma, magis robusta, magis diuturna: nam illa voluntaria submissione sic fovetur & sustentatur servitus, ut vix post unquam possit deponi. Quod certè quàm sit durum & per se patet, & in se nimis expertum fusè deplorat S. Augustinus: *Suspirabam, inquit, ligatus non ferro alieno, sed mea ferrea voluntate. Velle meum tenebat inimicus, & inde mihi catenam fecerat, & constrinxerat me. Quippe ex voluntate per-versa facta est libido: & dum servitur libidini, facta est consuetudo, & dum consuetudini non resistitur facta est necessitas, quibus quasi ansulis quibusdam sibi in-nexus, unde catenam appellavi, tenebat me obstrictum dura servitus. Voluntas autem nova que mihi esse coeperat, ut te gratis colerem fruique te vellem, Deus sola certa jucunditas, nondum erat idonea ad superandam priorem vetustate roboratam. Ita due voluntates mee, una vetus, alia nova, illa carnalis, ista spiritalis consurgebant inter se, atq; discordando dissipabant animam meam. Sic intelligebam meo experimento id quod legeram, quomodo caro concupisceret adversus Spiritum, & Spiritus adversus carnem. Ego quidem in utroq; sed magis ego in eo quod in me approbavi, quàm in eo quod in me improbavi. Ibi enim ma-*

g^{is}

gis jam non ego, quia ex magna parte id patiebar inuitus quod faciebam volens. Sed tamen consuetudo aduersus me pugnat ex me facta erat. Quoniam volens quo nolens peruenieram.

Videsne seruitutis durtiem? Videsne causam à voluntate profectam?

III. PUNCTUM.

VNDE est igitur in seruo peccati seruitus suauior, inde est durior. Nempe à libera voluntate, qua fit ut quidquid volumus licet in se amarum & durum sit, nobis tamen dulcescat & suauis fiat; Sed tantum abest ut sic desinat in se amara & dura esse peccati seruitus, quin hoc ipso potius quò sic liberè & voluntariè se illi peccator addicit, magis amara fiat, & magis dura seruitus; quia strictius suum sibi seruum ligat, & ligatum torquet crudelius; nam si postea se hac seruitute peccator eximere voluerit, mirum quantum ex seipso crucietur. Tunc enim volit & nolet, tunc placebit peccatum & displicebit; tunc ita fiet amara iucunditas, ut quia iucunditas est, semper ametur; quia verò amara est sic semper amari doleat. Qua sibi oppositi & contradicentis animi repugnantia quid amarum, quid crudelius?

Hinc Sapiens factus etiam seipso sapientior, & factus Ecclesiastes siue Concionator, qui suo nos erudiret exemplo, postquam se mancipium fecit voluptatis, & in voluntariam mulierum seruitutem se nimis abiecit constrinxit, quam amarum id senserit quod suauis prius ducebat, sic pizelare docet: *Lustravi uniuersa animo meo ut scirem & considerarem, & quarerem sapientiam & rationem; & ut cognoscerem impietatem stulti, & errorem imprudentium: & inveni amariorum morte mulierem, qua laqueus venatorum est, & sagena cor eius. Vincula sunt manus illius; qui placet Deo, effugiet illam, qui autem peccator est capietur ab illa.*

Poteratne dici apertius aliquid non modo ad propositionem Veritatis intelligentiam, sed quod est caput, ad accuratam eius praxim? Sic enim non modo cavendum discimus peccatum quodlibet ac in hanc miseram devolvamur seruitutem, sed quo id modo caveamus edocemur, nempe sicut laqueos, sicut decipulam, sicut fallaciam, sicut paratos dolos.

Sic sanctus egregiè Chrysostomus: *Etenim multa nobis munitione opus est; quia multa sunt undique insidie, sicut ipse Salomon rursum sic amentem dicebat: Agnosce quòd in medio laqueo-*

*rum transis, & super propugnaculis urbium ambulat. Papa! quot bonorum plenum est hoc verbum, nec minus quàm superius. Ipsum igitur in mente quisque nostra scribamus, & semper in memoria circumferamus, & non peccabimus facile. In scribamus prius ipsum cum omni diligentia discantes. Non enim dixit: Aspice quòd in medio laqueorum pertransis, sed, agnosce. Et quare dixit, agnosce? Obumbratus est, inquit, laqueus: hoc enim laqueus est quando non aperit mors apparet, neque manifestat clades, sed nudiq; obrecta adjacet: propterea dixit, agnosce. Multa tibi opus est consideratione, & diligenti seruatione. Sicut enim pueri terra laqueos, sic diabolus vita voluptatibus peccata circumtextit. Et post multa quae particulatim prosequitur, in quibus sub illecebra lucti vel voluptatis cavendum est peccatum & peccati damnum, sic pergit *Quam igitur veniam habebimus, quam verò defensionem, cum b'uis simus dementiores? Avicula n' unq; semel capti a laqueo, mox elapsa, & cervus in retia decidens & effugiens, eisdem iterum difficile capiuntur: nam cuique sit experientia cautela magistra. Nos sapius eisdem capti, in eadem cadimus: neque brutorum providentiam & sollicitudinem nos ratione decorati imitamur, Sapius quippe mulierem conspiciat, innumera passi sumus gravia, domum concepta re versi cupiditate, & multis dolore diebus confecti: verum tamen non corrigimur, sed vix priore curato vulnere, rursum in eadem labimur, & ab eisdem expugnatur, & propter brevem visum voluptatem, diturnum quendam & continuum dolorem sustinemus. Sed si continue nobis hoc repetere dictum didicerimus, omnibus malis abstinemus. Laqueus maximus mulieris forma: imò verò non mulieris forma, sed laevis aspectus. Non enim res calumniemur; sed nos, & nostrum torporem. Neq; dicamus, ne sint multae res: sed, ne sint adulteria; neq; dicamus, ne sit pulchritudo, sed, ne sit fornicatio, neque dicamus, ne sit venter: sed, non sit crapula. non enim venar crapulam facit, sed negligentia nostra.**

Vide Paulinam ad Galatas c. 4. & 5. Ulbi fùde de seruitute legis Mosaicæ non ferenda, multo que minus de seruitute peccati *State & nolite iterum iugo seruitutis contineri. Nec omittendas D Gregorius qui totum opportunè discursum his concludet verbis: Omnis qui peccat servus est peccati, quia nimirum si quis se pravo desiderio subicit, iniquitatis dominio dudum, libera mentis colla supponit. Sed huic dominio contradicimus cum iniquitati qua nos caperat, reluctamur.*

Galat. 5

L. 4. mor.

c. 3.

mmr

mur, cum consuetudini violenter resistimus, & desideria perversa calcantes, contra hanc, seu nobis libertate ingenta vendicamus.

Videit etiam debet in 2. parte, Sabbatum sanctum, ubi hęc declaratur Veritas:

Nemo libertior quam qui minas est liber.

Et in hac 4. parte, Feria 4. & 5, Hebdomadae 24.

S A B B A T O.

DE CHRISTO A NOBIS ETIAM MAGIS INHONORATO QVAM HONORATO.

Et vos inhonorastis me. Joann. 8.

VERITAS PRACTICA.

Si cum nostris vitiis nostrę virtutes comparentur, plus nostris vitiis inhonoratur Dominus, quam nostris virtutibus honoretur.

RATIO hac est inter alias, quod nostra vitia sint magis mera vitia quam sint nostra vera virtutes.

Sed meris vitiis magis inhonoratur Dominus, quam his honoratur virtutibus qua non sunt mera virtutes.

Ergo & certa Veritas, & ad fugam vitiatorum, ac virtutum praxim peropportuna.

I. P U N C T U M.

Sap. 2.

QUOD se facturos impii contra Justum in libro Sapientię iactabant: Contumelia & tormento interrogemus eum, ut sciamus reverentiam eius, & probemus patientiam illius: hoc in Evangelico apparet textu, Judęos contra Dominum contumeliam praestitisse. Quid enim gravius ad contumeliam & tormentum quam quod illi audent oblatrare: Nonne benedicimus nos quia Samaritanus es tu, & demonium habes? Quid vero mitius quam quod respondet Dominus: Ego demonium non habeo, sed honorifico Patrem meum, & vos inhonorastis me. Quam Christi patientiam & mansuetudinem sic apertè declarat sanctus Chrysostomus: Vis oportebat Dominum eos docere, & contra eorum superbiam invehiri, aspereratur: ubi vero exprobrantes suffere, multa mansuetudine utebatur, ut scilicet disceremus qua ad Deum pertinent vindicare: qua vero ad nos,

despicere. Sic & sanctus Gregorius; Ecce injuriam suscipiens Dete, non contumeliosa verbarum respondet: etiam à proximo contumeliam accipis, etiam eorum verba mala tacere debes, ne ministerium iusta correptionis in arma vertatur furoris. Quali diceret, cave iram dum arguis proximum, ne sit ira tua gravius malum, quam bonum esset tunc peccantem argueris, neve plus tuo Christum inhonores vitio, quam virtute honores. Sic enim est, si diligenter advertamus, non solum quando zelus in iram transit, sed universim, Si cum vitiis nostris nostra virtutes comparentur, plus nostris vitiis inhonoratur Dominus quam virtutibus honoretur: Quod sane est non leviter expendendum. Et cum multis posset demonstrari rationibus, tum hæc videtur commodior, quod si diligenter nostra dissecutiamus opera, sive quę mala sunt, sive quę dicuntur bona, reperiemus verè dicitur à sancto quodam vito, Nostra bona, nec esse merè nostra, nec merè bona; Nostra autem mala, & merè esse nostra & merè mala.

De primo quidem patet ex fide, quantum ad illam partem qua nostra dicuntur bona, non esse merè nostra, nam plus gratiæ debentur sine qua nihil quidquam possumus, quam nostrę cuiusquam operę. Non enim sufficientes sumus ex nobis tanquam ex nobis aliquid cogitare, sed nostra sufficientia ex Deo est; Unde cum Propheta debemus omnes id profiteri, omnia opera nostra operatus es nobis, Domine Deus nos-

ter.

Quoad alteram verò partem, quod non sint merè bona propter imperfectam quam habemus operam, sic competum hoc habuit & restatum reliquit Divus Hieronymus, ut scy è dixit,